NORAKSTS
Lieta Nr. A42944209
A4908-10/35

SPRIEDUMS
Latvijas tautas vārdā

Liepājā, 2010.gada 11.februārī

Administratīvā rajona tiesa
šādā sastāvā: tiesnese S.Blūma,

piedaloties pieteicējas pilnvarotajai pārstāvei *V.V.*,

atklātā tiesas sēdē 2010.gada 28.janvārī izskatīja administratīvo lietu *Z.C.* pieteikumā par labvēlīga administratīvā akta izdošana – pienākuma uzlikšanu Centrālajai zemes komisijai izdot administratīvo aktu, ar kuru pieteicējai tiktu atjaunotas īpašumtiesības uz zemes reformas pabeigšanai paredzēto zemi pār bijušo Liepājas apriņķa */Pagasts/* pagasta „*/Nosaukums/*" zemes daļu, kas piederējusi *I.K.*.

Aprakstošā daļa

[1] Ar Centrālās zemes komisijas priekšsēdētāja 2009.gada 2.septembra lēmumu Nr.pie1037 Ī/t/07 (turpmāk arī – Lēmums) atteikts atjaunot *Z.C.* īpašuma tiesības uz zemes reformas pabeigšanai paredzēto zemi par bijušo Liepājas apriņķa */Pagasts/* pagasta „*/Nosaukums/*" zemes daļu, kas piederējusi *I.K.*.

Lēmums pamatots ar turpmāk minētiem apsvērumiem.

[1.1] Saskaņā ar likuma „Par zemes reformas pabeigšanu lauku apvidos" 16.panta pirmo daļu līdz 207.gada 28.decembrim bijušie zemes īpašnieki vai viņu mantinieki, kuriem nav atjaunotas īpašuma tiesības uz nekustamo īpašumu vai par to nav piešķirti īpašuma kompensācijas sertifikāti, iesniedz Centrālajai zemes komisijai pieprasījumu par zemes īpašuma tiesību atjaunošanu.

Dokumentus, kas apliecina zemes īpašuma un mantošanas tiesības, var iesniegt līdz 2008.gada 1.septembrim.

[1.2] Atbilstoši Ministru kabineta 2008.gada 16.decembra noteikumu Nr.1030 „Centrālajā zemes komisijā iesniegto pieprasījumu izskatīšanas kārtība" 14.2.punktam, Centrālajai zemes komisijai jāatsaka atjaunot īpašuma tiesības, ja pieprasījuma iesniedzējam vai kādai citai personai ir atjaunotas īpašuma tiesības vai ir piešķirta kompensācija par attiecīgo bijušo zemes īpašumu.

[1.3] Lēmumā konstatēts, ka saskaņā ar Latvijas Valsts vēstures arhīva 1994.gada 5.janvāra izziņu Nr.2-41-8208-1 Liepājas apriņķa */Pagasts/* pagasta „*/Nosaukums/* Nr.103'' zemes 25,4402 ha platībā īpašnieki līdzīgās daļās bijuši *I.K.* un *M.K.*.

Ar Centrālajā zemes komisijā iesniegtajiem dokumentiem *Z.C.* pierādījusi mantošanas tiesības ar bijušo zemes īpašnieci *I.K.*, kurai piederēja 12,72 ha no šīs zemes.

Savukārt ar Liepājas rajona */Pagasts/* pagasta zemes komisijas 1995.gada 3.aprīļa lēmumiem (sēdes protokols Nr.84) atjaunotas (atzītas) īpašuma tiesības uz ''*/Nosaukums/*'' zemes daļām sekojošām personām:

- *L.T.* 6,3 ha platībā;
- *V.D.* 9,54 ha platībā;
- *M.R.* 3,18 ha platībā;
- *E.Č.* 3,18 ha platībā;
- *V.L.* 3,18 ha platībā.

Pastāvot šādiem apstākļiem, secināts, ka visa bijušā Liepājas apriņķa */Pagasts/* pagasta „*/Nosaukums/* Nr.103'' zeme ir atgūta. Turklāt minētie */Pagasts/* pagasta zemes komisijas lēmumi nav apstrīdēti un ir stājušies likumīgā spēkā.

[2] 2009.gada 29.septembrī Administratīvajā rajona tiesā saņemts *Z.C.* (turpmāk arī – pieteicēja) pieteikums, kurā lūgts izskatīt pieteicējas mantojuma lietu pēc Centrālās zemes komisijas vēstules saņemšanas.

Ar Administratīvās rajona tiesas tiesneses 2009.gada 2.oktobra lēmumu nolemts pieteikumu pieņemt un ierosināt administratīvo lietu par labvēlīga administratīvā akta izdošanu.

Pieteikums pamatos ar sekojošiem argumentiem.

[2.1] Pieteicēja norāda, ka 1992.gadā sākusi kārtot dokumentus, lai saņemtu savas krustmātes *I.K.* zemi, kas atrodas */Pagasts/* pagasta „*/Nosaukums/*".

Līdz ar to pieteicēja rakstījusi Latvijas Valsts arhīvam, lai saņemtu nepieciešamos dokumentus mantošanas tiesību pierādīšanai. Arhīva noslogotības dēļ nepieciešamie dokumenti savlaicīgi netika saņemti, līdz ar to pieteicēja tos savlaicīgi nevarēja iesniegt */Pagasts/* pagasta zemes komisijā, tādēļ saņēmusi atteikumu.

Pieteicēja tiesā negriezās un zeme tika sadalīta citām personām.

[2.2] Pēc likuma „Par zemes reformas pabeigšanu lauku apvidos" pieņemšanas, pieteicēja 2007.gadā atkārtoti iesniegusi dokumentus, jo domājusi, ka varēs kaut ko nokārtot. Pieteicēja arī norāda, ka nekādu kompensāciju nav saņēmusi.

[2.3] Pieteicēja uzskata, ka nav saprotams, pēc kādiem dokumentiem un likumiem, sadalot „*/Nosaukums/* " zemi citām personām, vadījusies */Pagasts/* pagasta zemes komisija, jo no visām vēstulē minētajām personām radiniece ir tikai *L.T.*. Savukārt pieteicējai viss bijis jāpierāda ar arhīva dokumentiem.

Saskaņā ar pieteicējas rīcībā esošo informāciju *I.K.* vīrs *M.K.* miris kā atraitnis, kuram nav bijuši arī ārlaulības bērnu. Savukārt pieteicēja ir *I.K.* māsas meita.

[3] 2009.gada 2.novembrī Administratīvajā rajona tiesā saņemts atbildētājas rakstveida paskaidrojums, kurā atbildētāja pieteikumu neatzīst, balstoties uz Lēmumā minētajiem argumentiem, papildus norādot, ka esot spēkā */Pagasts/* pagasta zemes komisijas lēmumiem, labvēlīga administratīvā akta izdošana nav iespējama.

[4] Tiesas sēdē pieteicējas pārstāve uzturēja pieteikumā ietverto prasījumu, pamatojoties uz pieteikumā norādītajiem argumentiem.

[5] Atbildētājas pārstāvis uz tiesas sēdi nebija ieradies. 2010.gada 15.janvārī tiesā saņemts iesniegums, kurā lūgts izskatīt lietu bez Centrālās zemes komisijas pārstāvja piedalīšanās tiesas sēdē.

Saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 214.panta pirmo daļu, ja uz tiesas sēdi nav ieradies kāds no administratīvā procesa dalībniekiem, tiesa sāk lietas izskatīšanu, ja vien saskaņā ar šā likuma 268. vai 269.pantu nav pamats to atlikt.

Uzklausījusi pieteicējas pārstāves viedokli, izvērtējusi administratīvās lietas materiālus un nekonstatējusi APL 268. vai 269.pantā norādītos pamatus lietas atlikšanai, tiesa izskatīja lietu bez atbildētājas pārstāvja klātbūtnes.

Motīvu daļa

[6] Iepazinusies ar lietas materiāliem un tiesas sēdē uzklausījusi pieteicējas pārstāves sniegtos paskaidrojumus, izvērtējot lietā iesniegtos pierādījumus, tiesa atzīst, ka pieteicējas pieteikums nav pamatots un ir noraidāms.

[7] No lietas materiāliem tiesa konstatē šādus faktiskos apstākļus, par kuriem lietā strīds nepastāv.

[7.1] Saskaņā ar Latvijas valsts vēstures arhīva 1994.gada 5.janvāra izziņu nr.2-41-8208-1 Liepājas apriņķa */Pagasts/* pagasta „*/Nosaukums/* Nr.103" zemes platība bijusi 25,4402 ha *(lietas 39.lapa).*

[7.2] Ar Liepājas rajona */Pagasts/* pagasta zemes komisijas 1995.gada 3.aprīļa lēmumu (sēdes protokols Nr.84) *L.T.* atjaunotas (atzītas) īpašuma tiesības uz „*/Nosaukums/*" zemes daļu 6,3 ha platībā *(lietas 40. – 41.lapa).*

[7.3] Ar Liepājas rajona */Pagasts/* pagasta zemes komisijas 1995.gada 3.aprīļa lēmumu (sēdes protokols Nr.84) *V.D.* atjaunotas (atzītas) īpašuma tiesības uz „*/Nosaukums/*" zemes daļu 9,54 ha platībā *(lietas 42. – 43.lapa).*

[7.4] Ar Liepājas rajona */Pagasts/* pagasta zemes komisijas 1995.gada 3.aprīļa lēmumu (sēdes protokols Nr.84) *M.R.* atjaunotas (atzītas) īpašuma tiesības uz „*/Nosaukums/*" zemes daļu 3,18 ha platībā *(lietas 44. – 45.lapa).*

[7.5] Ar Liepājas rajona */Pagasts/* pagasta zemes komisijas 1995.gada 3.aprīļa lēmumu (sēdes protokols Nr.84) *E.Č.* atjaunotas (atzītas) īpašuma tiesības uz „*/Nosaukums/*"" zemes daļu 3,18 ha platībā *(lietas 46. – 47.lapa).*

[7.6] Ar Liepājas rajona */Pagasts/* pagasta zemes komisijas 1995.gada 3.aprīļa lēmumu (sēdes protokols Nr.84) *V.L.* atjaunotas (atzītas) īpašuma tiesības uz „*/Nosaukums/*" zemes daļu 3,18 ha platībā *(lietas 48. – 49.lapa).*

[7.7] Ar 1997.gada 9.jūnija */Pagasts/* pagasta Zemes komisijas lēmumu (prot. Nr.191) nolemts noraidīt pieteicēju kā mantinieci uz „*/Nosaukums/*" māju zemi *(lietas 18.lapa).*

[7.8] 2007.gada 18.decembrī Centrālajā zemes komisijā saņemts pieteicējas iesniegums, kurā lūgts atjaunot īpašumtiesības uz zemes reformas pabeigšanai paredzēto zemi *(lietas 14.lapa).*

[7.9] 2009.gada 3.augustā vēstulē Nr.pie1037 Ī/t Centrālās zemes komisijas informējusi pieteicēju, ka visa bijušā Liepājas apriņķa */Pagasts/* pagasta „*/Nosaukums/* Nr.103'' zeme ir atgūta un līdz ar to nav pamata iekļaut pieteicēju pretendentu uz zemes reformas pabeigšanai paredzēto zemi sarakstā, kā arī lūgts pieteicēju sniegt viedokli un argumentus par konstatētajiem faktiem *(lietas 10.lapa).*

[7.10] 2009.gada 14.augustā Centrālajā zemes komisijā saņemts pieteicējas iesniegums, kurā pieteicēja cita starpā norāda, ka saprot, ka „*/Nosaukums/*" zeme ir sadalīta, tāpēc lūdz citu līdzvērtīgu lauksaimniecībā izmantojamu zemi. Pieteicēja arī lūdz izskatīt mantojuma lietu, norādot, ka neko nav saņēmusi *(lietas 38.lapa).*

[7.11] 2009.gada 2.septembrī Centrālās zemes komisijas priekšsēdētājs pieņēma Lēmumu *(lietas 8. – 9.lapa).*

[8] Ar Lēmumu Centrālā zemes komisija atteikusi atjaunot pieteicējai īpašumtiesības uz zemes reformas pabeigšanai paredzēto zemi pār bijušo Liepājas apriņķa */Pagasts/* pagasta „*/Nosaukums/*" zemes daļu kas piederēja *I.K.*.

Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departaments ir atzinis, ka atteikums ir negatīvs administratīvs akts, kas neko nemaina personas tiesiskajā stāvoklī un tam nav turpinošas iedarbības. Līdz ar to nav iespējams runāt par atteikuma kā tāda spēka zaudēšanu vai atcelšanu. Atceļot atteikumu, personas tiesiskajā stāvoklī nekas nemainās. Tāpēc arī atteikuma gadījumā pieteikuma priekšmets tiesā ir labvēlīga administratīvā akta izdošana. Ja labvēlīga administratīvā akta izdošana nav iespējama, tad tiesa var vērtēt tikai atteikuma prettiesiskumu *(sk. Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departamenta 2007.gada 14.jūnija spriedumu lietā Nr.SKA-255/2007).*

Lai uzdotu iestādei izdot labvēlīgu administratīvo aktu, tiesai ir jāpārbauda, vai tiesību normas piešķir personai tiesības no attiecīgā publisko tiesību subjekta prasīt to labumu, kuru persona ietvērusi savā prasījumā par labvēlīga administratīvā akta izdošanu. Ja piemērojamā tiesību norma nosaka noteiktus tiesiskus un faktiskus apstākļus attiecīgā labuma saņemšanai, tiesai jāpārbauda, vai konkrētajā gadījumā attiecīgie apstākļi ir iestājušies *(sk.*

Senāta 2007.gada 12.aprīļa sprieduma lietā Nr.SKA-118/2007 10.punktu), proti, jāpārbauda, vai pastāv labvēlīga administratīvā akta izdošanas priekšnoteikumi. Pamats izdot personai labvēlīgu administratīvo aktu ir tad, ja pastāv visi tā izdošanas priekšnoteikumi *(sk. Senāta 2007.gada 14.marta sprieduma lietā Nr.SKA-84/2007 9.1.punktu).*

Tādējādi tiesai ir jāpārbauda, vai izskatāmajā gadījumā pastāv priekšnoteikumi labvēlīga administratīvā akta izdošanai.

[9] Likuma „Par zemes reformas pabeigšanu lauku apvidos" (*redakcijā uz 2007.08.01.*) 16.panta pirmā daļa noteic, ka līdz 2007.gada 28.decembrim bijušie zemes īpašnieki vai viņu mantinieki, kuriem nav atjaunotas īpašuma tiesības uz nekustamo īpašumu vai par to nav piešķirti īpašuma kompensācijas sertifikāti [tai skaitā personas, kuras līdz 1940.gada 21.jūlijam uzsāka izpirkt (aizpirka) Latvijā atstātos vācu izceļotāju nekustamos īpašumus no Vispārējās Lauksaimniecības bankas vai Valsts zemes bankas, kā arī šo personu mantinieki], iesniedz Centrālajai zemes komisijai pieprasījumu par zemes īpašuma tiesību atjaunošanu. Dokumentus, kas apliecina zemes īpašuma un mantošanas tiesības, var iesniegt līdz 2008.gada 1.septembrim.

No lietas materiāliem tiesa konstatē, ka pieteicēja savu pieprasījumu Centrālajai zemes komisijai iesniedza 2007.gada 18.decembrī, tādējādi lietā nav strīda par to, ka pieteicēja savu pieprasījumu iesniegusi likumā noteiktajā termiņā.

[10] Saskaņā ar Ministru kabineta 2008.gada 16.decembra noteikumu Nr.1030 „Centrālajā zemes komisijā iesniegto pieprasījumu izskatīšanas kārtība" 14.2.punktu Centrālā zemes komisija pieņem lēmumu par atteikumu atjaunot īpašuma tiesības, ja šo noteikumu 3.punktā minētajai vai kādai citai personai ir atjaunotas zemes īpašuma tiesības vai ir piešķirta kompensācija par bijušo zemes īpašumu, kas norādīts pieprasījumam pievienotajos dokumentos.

No lietas materiāliem ([7.2] – [7.6]) tiesa konstatē, ka ar Liepājas rajona */Pagasts/* pagasta zemes komisijas 1995.gada 3.aprīļa lēmumiem (sēdes protokols Nr.84) atjaunotas (atzītas) īpašuma tiesības uz „*/Nosaukums/*" zemes daļām sekojošām personām:

- *L.T.* 6,3 ha platībā;
- *V.D.* 9,54 ha platībā;
- *M.R.* 3,18 ha platībā;
- *E.Č.* 3,18 ha platībā
- *V.L.* 3,18 ha platībā.

Tiesas sēdē pieteicējas pārstāve norādīja, ka Liepājas rajona */Pagasts/* pagasta zemes komisijas 1995.gada 3.aprīļa lēmumi, ar kuriem *L.T.*, *V.D.*, *M.R.*, *E.Č.* un *V.L.* atjaunotas īpašuma tiesības uz „*/Nosaukums/*" zemes daļām, nav apstrīdēti, tādējādi tiesa konstatē, ka tie ir stājušies likumīgā spēkā.

Tādējādi, konstatējot, ka Liepājas rajona */Pagasts/* pagasta zemes komisijas 1995.gada 3.aprīļa lēmumi (sēdes protokols Nr.84) likumā noteiktajā kārtībā nav apstrīdēti un ir spēkā esoši, tiesa atzīst, ka nepastāv priekšnosacījumi pieteicējai labvēlīga administratīvā akta izdošanai, līdz ar to Centrālās zemes komisijas Lēmums atzīstams par tiesisku.

[11] Uz pieteicējas norādīto argumentu, ka mantošanas tiesību pierādīšanai nepieciešamos dokumentus nav varējusi savlaicīgi iesniegt */Pagasts/* pagasta zemes komisijā un */Pagasts/* pagasta zemes komisijas atteikumu [7.7] nav pārsūdzējusi naudas trūkuma dēļ, kā arī uz pieteicējas pārstāves norādīto, ka viņa nepiekrīt Liepājas rajona */Pagasts/* pagasta zemes komisijas 1995.gada 3.aprīlī pieņemtajiem lēmumiem (sēdes protokols Nr.84), ar kuriem atjaunotas (atzītas) īpašuma tiesības uz „*/Nosaukums/*" zemes daļām *L.T.*, *V.D.*, *M.R.*, *E.Č.* un *V.L.*, tiesa norāda, ka saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 249.pantu tiesa taisa spriedumu par pieteicēja norādīto pieteikuma priekšmetu, nepārsniedzot prasījuma robežas.

Konkrētajā lietā pieteikuma priekšmets ir labvēlīga administratīvā akta izdošana, ar kuru pieteicējai tiktu atjaunotas īpašumtiesības uz zemes reformas pabeigšanai paredzēto zemi pār bijušo Liepājas apriņķa */Pagasts/* pagasta „*/Nosaukums/*" zemes daļu, kas piederējusi *I.K.*.

Tādējādi izskatāmajā lietā tiesa nevērtē ne Liepājas rajona */Pagasts/* pagasta zemes komisijas 1997.gada 9.jūnija lēmumu (protokols Nr.191), ar kuru pieteicēja noraidīta kā mantiniece uz „*/Nosaukums/*" māju zemi, ne Liepājas rajona */Pagasts/* pagasta zemes komisijas 1995.gada 3.aprīlī pieņemtos lēmumus (sēdes protokols Nr.84), ar kuriem atjaunotas (atzītas) īpašuma tiesības uz „*/Nosaukums/*" zemes daļām *L.T.*, *V.D.*, *M.R.*, *E.Č.* un *V.L.*.

[12] Ņemot vērā iepriekš minētos apsvērumus, tiesa atzīst, ka konkrētajā gadījumā nepastāv priekšnosacījumi labvēlīga administratīvā akta izdošanai. Līdz ar to tiesai nav pamata uzlikt par pienākumu Centrālajai zemes komisijai izdot labvēlīgu administratīvo aktu, ar kuru pieteicējai tiktu atjaunotas īpašumtiesības uz zemes reformas pabeigšanai paredzēto zemi pār bijušo Liepājas apriņķa */Pagasts/* pagasta „*/Nosaukums/*" zemes daļu, kas piederēja *I.K.*.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 246. – 251.pantu, 289. – 291.pantu un, tiesa

nosprieda

noraidīt *Z.C.* pieteikumu par labvēlīga administratīvā akta izdošanu – pienākuma uzlikšanu Centrālajai zemes komisijai izdot administratīvo aktu, ar kuru pieteicējai tiktu atjaunotas īpašumtiesības uz zemes reformas pabeigšanai paredzēto zemi pār bijušo Liepājas apriņķa */Pagasts/* pagasta „*/Nosaukums/*" zemes daļu, kas piederējusi *I.K.*.

Spriedumu var pārsūdzēt divdesmit dienu laikā no sprieduma sastādīšanas dienas Administratīvajā apgabaltiesā, iesniedzot apelācijas sūdzību Administratīvās rajona tiesas Liepājas tiesu namā Lielā ielā 4, Liepājā.

Spriedums sastādīts 2010.gada 11.februārī.

Tiesnese (paraksts) S.Blūma

NORAKSTS PAREIZS
Administratīvās rajona tiesas
tiesnese_____ S.Blūma
Liepāja, 2010.gada 11.februārī.